

Várallyay György 60 éves

A magyar talajtan nemzetközileg is elismert kiemelkedő egyénisége, a Magyar Tudományos Akadémia Talajtani és Agrokémiai Kutató Intézetének igazgatója, VÁRALLYAY GYÖRGY, 1995. július 17-én volt 60 éves. Barátok, kollégák, a talajtan és az agrokémia szakterületein dolgozó munkatársak fejezik ki tiszteletüket, megbecsülésüket és jókívánságaikat ezen alkalomból.

VÁRALLYAY GYÖRGY eredményekben gazdag és töretlenül emelkedő pályájának jelentősebb megállóit sorba véve bontakozik ki az életpálya sikerének íve, amely mögött sok-sok szorgalmas munkával töltött év, az egyéni tehetség, a céltudatos kitartás és az áldozatvállalás is felismerhető. Természetes hogy az ezen alkalomból készített összeállítás nem követheti az életút eseményeit azok tárgyyszerű és szigorú időrendi sorrendjében, sokkal inkább tekintendő az egy tisztelgő válogatásnak.

A neves és a szakmai közvélemény által elismert apai házba vezethető vissza VÁRALLYAY GYÖRGY pályaválasztása. Az agrármérnöki diplomát a Gödöllői Agrártudományi Egyetemen 1957-ben szerezte kitüntetéssel. 1957-től 1960-ig az Országos Mezőgazdasági Minőségvizsgáló Intézet Mosonmagyaróvári Talajtani Osztályán dolgozott, ahol talajtérképezés és talajjavítási szaktanácsadás volt a feladata. A kisalföldön végzett talajfelvételezés alapozta meg és mélyítette el talajtérképezési és mezőgazdasági szaktanácsadási ismereteit. Talajtani ismereteinek tudományos szintű művelési lehetőségét adta meg számára Szabolcs István meghívása a MTA Talajtani és Agrokémiai Kutató Intézetébe 1960-ban. A Szikkutatási és Hasznosítási Osztályra kerülve Szabolcs István szakmai vezetésével a szikes talajok térképezésével, öntözésének hatásaival, sóforgalmával, vízgazdálkodási tulajdonságainak vizsgálatával foglal-

kozott kezdetben. Egyetemi doktori értekezését 1964-ben az Iván környéki szikes talajokról és azok képződéséről írta, majd 4 évvel később a magyar Duna-völgy talajainak sófelhalmozódási folyamatairól, sóforgalmáról és sómérlegeiről készítette és védte meg kandidátusi értekezését. 1963-ban orosz nyelvből, 1965-ben angol nyelvből szerzett közép-, illetve felsőfokú állami nyelvvizsgát. 1968-ig már 12 önálló tudományos közlemény szerzője és közel 30 további közleményben társszerző. A Talajtani Kutató Intézetben töltött első nyolc év tudományos eredményeinek mérlege önmagában imponáló, magában hordozza a későbbi sikerek alapját és követendő példaként szolgál ma is minden fiatal kolléga számára. Szakmai sikereinek elismerését jelentette, hogy részt vett a Tisza II. öntözőrendszer hatástanulmányának elkészítésében, bekapcsolódott a Nemzetközi Talajtani Társaság Szikes Albizottságának munkájába és szakértőként dolgozott Yememben.

A sikeres szikkutató VÁRALLYAY GYÖRGY 1969-ben egy hollandiai ösztöndíjas tanulmányút alkalmával kutatási témát vált és átveszi, majd bevezeti Magyarországon a korszerű talajfizikai és vízgazdálkodási vizsgálati módszereket. Kezdetben ezeket a módszereket a szikes talajokban végbemenő sófelhalmozódási folyamatokkal összefüggésben alkalmazza. A hazai tudományos közleményekben a vizsgálati módszereket a vízpotenciál elmélet közreadásával egyetemben publikálja. Elévülhetetlen érdeme, hogy a MÉM Talajfizikai Laboratóriumok számára összállított, a talaj fizikai- és vízgazdálkodási tulajdonságainak vizsgálatára 1978-ban kiadott MÉM szabványban már ezeket az elveket és módszereket fogalmazta meg. Ezáltal az MTA Talajtani és Agrokémiái Kutató Intézetében az 1970-es évek elején kialakított korszerű vizsgálati módszertan kerülhetett bevezetésre a mezőgazdasági rutinvizsgálati módszerek sorába. Ezen eredményei megjelentek a Stefanovits Pál által az agrárfelsőoktatás számára írt "Talajtan" című egyetemi tankönyvben is, amelynek első kiadására 1975-ben került sor.

1976-ban megbízást kapott az Intézet Talajtani Osztályának vezetésére. Az osztályvezetéshez nagy lelkesedéssel és a talajtan iránti elkötelezettséggel látott hozzá. Rövid idő alatt az általa megfogalmazott új kutatási irányokhoz egy főként fiatal kollégákból álló lelkes és tette kész csapattal látott hozzá.

A négyéves osztályvezetői időszakhoz tartoznak "Az ország agroökológiai potenciáljának felmérése" Láng István kezdeményezte akadémiai program talajtani adatháttérének összeállítása érdekében hét (később kilenc) talajjellemzőt tartalmazó 1:100.000 léptékű talajtérkép megszerkesztése; új kategóriarendszer kidolgozása a talajok vízgazdálkodásának jellemzésére; a Kiskunsági Nemzeti Park 1:25.000 léptékű termőhelytérképezési munkálatainak megkezdése; wageningeni egyetemisták és intézeti fiatalok talajtani képzésének érdekében országos terepgyakorlatok tartása, hogy csak a fontosabbakat említsem.

Az 1981-től vállalt intézeti igazgatói feladatok a szakmai fejlődésben a súlypontot egyre inkább áttették a tudományos közéletben végzett egyre szerteágazóbb feladatokat jelentő szerepvállalásokra, valamint az agrár- és a természettudományi egyetemek graduális és posztgraduális képzésében való intenzív részvételre. Az intézetnél szélesebb fórumra kilépett VÁRALLYAY GYÖRGY a hazai és a nemzetközi üléseken szakértelmével, felkészültségével megbecsülést szerzett a magyar talajtani szakmának.

Szakismerete, élvezetes stílusú előadásai pedig népszerűsítették a talajtani tárgyat az egyetemi hallgatók között.

"A talaj vízgazdálkodása" című értekezésével, amelyben a talajfizika és vízgazdálkodás témakörében végzett tevékenységének eredményeit foglalta össze, a "mezőgazdaság tudomány doktora" fokozatot szerzett 1988-ban. Tudományos minősítése, valamint gazdag publikációs tevékenysége (280 szakkikk, amelyből 140 idegen nyelvű, 21 könyvrészlet - 9 idegen nyelvű -, 10 egyetemi jegyzet - 3 idegen nyelvű -, kiemelkedő előadói aktivitása (350 előadás tudományos rendezvényeken - 180 idegen nyelven -, valamint 400 egyetemi előadás), a tudományos közéletben betöltött sokrétű és aktív szerepvállalása (MTA Talajtani Bizottságának titkára 1970-től, majd elnöke 1993-tól, MTA Környezettudományi Bizottság, MTA Környezet és Egészség Bizottság, MTA Hidrológiai Tudományos Bizottság, MTA Aszály Bizottság, a GATE és a DATE Habilitációs Bizottságának és Doktori Tanácsának tagja), hazai és nemzetközi folyóiratok szerkesztőbizottsági tagsága (Agrokémia és Talajtan, Acta Agronomica, Hidrológiai Közlöny, Archiv für Acker- und Pflanzenbau und Bodenkunde, Geoderma, International Agrophysics, Land Degradation and Rehabilitation és Soil Technology) és a szakmai közvélemény megbecsülésének eredményeként 1993-ban a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választotta. Ez a tény nemcsak VÁRALLYAY GYÖRGY szakmai sikereinek elismerését, hanem a talajtani tudomány nagyobb megbecsülését is jelenti.

Mint akadémiai levelező tag fontos tudományos és oktatási döntéshozó testületekben fejtheti ki VÁRALLYAY GYÖRGY a talajtani tudomány iránt érzett elkötelezettségét. Ezek az MTA Élettudományi Kuratóriuma, az Országos Akkreditációs Bizottság, amelynek alelnöki tisztét tölti be.

Mindezek mellett számos hazai és nemzetközi bizottság tagja és tisztségviselője, pl. MAE Talajtani Bizottság elnöke, Nemzetközi Talajtani Társaság (ISSS) tagja, az ISSS VI. Talajtechnológia Bizottságának volt elnöke, az ISSS Szervezeti Szabályzat és Nemzetközi Programok Bizottságának tagja, hogy csak néhány fontosabbat említsünk.

Állami kitüntetések is jelzik az elismerést. A "Vízgazdálkodás Kiváló Dolgozója" kitüntetésben 1976-ban, a "Munka Érdemrend" ezüst fokozata kitüntetésben 1985-ben részesült.

Születésnapja alkalmából VÁRALLYAY GYÖRGYnek az eddigi eredményeihez őszintén gratulálunk és a további sikerekhez jó egészséget kívánunk.

RAJKAI KÁLMÁN

